

Література:

1. Офіційний сайт «Державного агентства розвитку туризму». URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 08.01.2024).
2. АКП «Центр розвитку туризму». URL: <https://city-adm.lviv.ua/public-information/utilities/lkp-tsentr-rozvytku-turyzmu> (дата звернення: 08.01.2024).
- 3 Туризм в умовах повномасштабної війни: куди їхати, який напрям обирати та як планувати свої подорожі. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/turizm-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viyini-kudi-ikhati-yakiy-napryam-obirati-ta-yak-planuvati-svoi-podorozhi-20102023-16759> (дата звернення: 08.01.2024).

МІСЬКИЙ ТУРИЗМ: СУТЬ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ, МУЛЬТИПЛІКАТИВНИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЕФЕКТ

Худавердієва В.А., кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCIDID: <https://orcid.org/0000-0002-0100-5079>

Шахов К.Е., Яковлев К.Д., здобувачі вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Одним з провідних видів подорожей є урбан-туризм або міський туризм. Згідно з визначенням ЮНВТО, міський туризм – це вид туристичної діяльності, яка здійснюється в міських просторах, для яких характерна несільськогосподарська економіка, розвинена промисловість, торгівельна сфера послуг, і які являються вузловими транспортними пунктами [1].

Німецькі дослідники Генріх Нойенфельдт та Олаф Розе додають, що туристи також відвідувати місто як з особистих причин, так і через інші обставини. Пізніше Даніель Клаук та Крістіан Кестеркон (Великобританія) конкретизуючи визначення міського туризму, поклали у його основу відвідування міст з культурно-пізнавальною метою, подієвими та бізнесовими інтересами. Болгарські науковці М. Нешков, С. Ракаджийска, Т. Дьбева в підручнику «Вступ до туризму» класифікують туризм за різними ознаками. Однією з них зазначено географічне розташування туристичного місця. Автори виділяють поряд з морським, річковим, озерним та гірським туризмом, також сільський і міський види туризму [2].

Вчені з Європейського інституту порівняльних міських досліджень (Euricur) (Роттердам, Нідерланди) Леован ден Берг та Ерік Браун у монографії «Міський туризм: ефективність і стратегії у восьми європейських містах» порівняли вплив туристичної діяльності на міста

країн ЄС. В Законі України «Про туризм» є такий вид туризму, як сільський, але відсутній міський. Міський туризм – це комплексний вид туризму, що базується на культурно-історичній та архітектурній спадщині міст, їхніх кліматичних та природних особливостях (які визначають можливості міст з лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму), високому рівні розвитку та глибокій диверсифікації суспільно-економічного життя та пропозиції суспільних та комерційних товарів та послуг (що зумовлює велику різноманітність надання у містах інформаційно-бізнесових, торговельних, розважальних, освітніх, комунікаційних послуг тощо) [3].

Всесвітня туристська організація виділила даний вид туризму в окремих напрям і спільно з «Маркетингом Європейських міст» і Віденським університетом MODUL в 2014 році буда ініціатором розпочала розробки спільної рамкової структури і методики в цілях зіставлення даних про міський туризм на глобальному рівні. Питання розвитку міського туризму обговорювалися на 5-му саміті ЮНВТО по міському туризму, що пройшов в Луксорі (Єгипет), де зібралися близько 400 експертів із 40 країн для обговорення теми «Міста: місцева культура на користь міжнародного туриста». Такі вже діючі документи, як Стамбульська декларація і концепція «Розумне місто» дозволяють своєчасно реагувати на всі зміни в туристському секторі, застосовуючи інноваційні стратегії, причому з активною участю приватного сектора [4]. Всі подібні заходи і зустрічі дозволяють стверджувати про те, що міський туризм став стратегічним елементом міського планування для багатьох містсвіту. Адміністраціям деяких міст, що мають багату історію і своєрідну архітектуру, вдалося знайти «золоту середину» між бажаннями модернізації і збереження самобутності і унікальної архітектури міст. Грамотна туристська політика дозволила повернути значне число туристів, не змінюючи кардинально зовнішність міста тільки на вимогу сьогоденним вигодам.

Оскільки міський туризм акумулюєпоєднує в собі елементи різних видів туризму, має сенс охарактеризувати кожний з них. Кількісьтомпонування видів або елементів туризму, які інтегровані в міський туризм, підкреслює його значущість в сучасних умовах. Цілісне поняття «міський туризм»поєднує в собі різні типи взаємозв'язків. Непрямий тип означає, що місто може не мати на своїй території певних об'єктів, здатних реалізувати яку-небудь потребу міського туриста. Прямий взаємозв'язок – це наявність базових компонентів міського туризму. Тобто без даних об'єктів немислимий міський туризм, наприклад: культурно-історичні центри, музеї і пам'ятники, меморіали і інші пам'ятні місця, пов'язані з історією міста [5].

В цілому міський туризм націлений на культурно-рекреаційні потреби мандрівників, зв'язаний з бажанням вивчити місто, ознайомитися з його архітектурною, етнічною і культурно-релігійною спадщиною. Турист прагне відчутти «душу» міського простору, відчутти індивідуальну зовнішність або закріпити раніше наявний образ в своїй свідомості, уловити атмосферу і головні риси побуту міського населення, осмислити технологічне і технічне впорядкування міста. Як вже було сказано, міський туризм – це сукупність різних видів туризму і їх окремих компонентів. Тобто при оцінці якості туристичних або екскурсійних послуг, різного роду культурних визначних пам'яток і інших точок туристського інтересу у туриста виникають певні спогади і враження. Всі чинники в сукупності формують у туриста сприйняття образу міського простору, що, у свою чергу, дає можливість отримати нові знання і емоції, формує досвід спілкування із жителями міста. Значущість подібного сприйняття дає можливість туристу відчутти особливу атмосферу міста, важливою складовою якого стає і стиль життя міських жителів [3].

Туризм є сферою, що має значний вплив на величезну кількість секторів діяльності сучасного міста, як прямо так і опосередковано, що значно ускладнює поточне управління та планування розвитку міста, вирішення відповідних проблем та створення необхідної політики для адаптації і переходу до сталого розвитку та моделі державно-приватного співробітництва в середовищі міському туризму. Таким чином у сучасному світі міста є центрами розвитку туризму, і відповідно міське середовище неодмінно повинне володіти всім, що здатне підтримувати інтерес туриста: аттрактивність – здатність звертати на себе увагу; експресивність – особлива виразність; меморіальність – зв'язок з пам'ятними подіями, явищами, особистостями; унікальність – одиничність пам'яток; рідкість – раритетність. Локація, фести, культурна спадщина, їжа, туристичні об'єкти – це все складові міського туризму, і саме правильна промоція дає можливість будь якому місту стати цікавим для туристів та провідним за відвіданням. План стійкого розвитку міста передбачає розподіл отриманих від туризму прибутків на інноваційні проекти покращення міського середовища, а також збереження культурної спадщини та навколишнього середовища.

Сприяння впровадженню нових технологій в урбаністиці, покращувати логістику, мобільність, доступність, навігацію в містах, створювати більше інклюзивних соціальних просторів та популяризувати ідею «Розумних міст». Отже, міський туризм передбачає поїздки, коли метою подорожей туристів є міста або місця з

великою густотою населення та базується на комплексному використанні ресурсів міста. [6]. В умовах глобалізації та стрімкого розвитку технологій усі міста мають можливості для розвитку міського (урбан) туризму. Перспективними напрямками в розвитку міського туризму є: економічне стимулювання та розвиток міст; якість життя місцевих мешканців; взаємодія та розвиток шоппінг туризму і міського туризму; взаємодія та розвиток культурно-пізнавального та міського туризму; поєднання ділового та міського туризму.

Все більше країн розуміють, що необхідні інвестиції в туристську галузь, щоб вона, у свою чергу, могла стати рушійною силою соціально-економічного прогресу і розвитку за рахунок ряду ендогенних і екзогенних чинників демографічного, економічного, технічного і соціального характеру: створення робочих місць, отримання доходів від експорту туристських послуг, розвиток інфраструктури і так далі [4]. Динаміка розвитку міжнародного туризму за останні півстоліття показала, що ця форма міжнародної торгівлі зазнала значні зміни у бік збільшення і диверсифікації, що дозволило їй стати найбільшим сектором економіки, що найбільш швидко зростає в світі.

Література:

1. Гаталяк О., Ганич О. Теоретичні підходи до визначення поняття туризму в містах. *Географія. Економіка і туризм: національний та міжнародний досвід*: матеріали XI наук. конф. з міжн. участю. Львів. 2021. С. 50-55.
2. Neuenfeldt H., Rose O. Stadt tourismus als Wirtschaftsfaktorin Aachen URL: <https://www.geogr.uni-goettingen.de> (date of application: 29.02.2024).
3. Смирнов І.Г. Брендинг міста у туризмі: концептуальні підходи. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id1680/> (дата звернення: 29.02.2024).
4. Офіційний сайт Міжнародної туристичної організації. URL: <http://www.e-unwto.org/doi/book/> (дата звернення: 29.02.2024).
5. Міщенко В.В. Практика реалізації державних програм в регіонах: підсумки, проблеми, перспективи. *Бізнес. Освіта. Право*. 2019. № 2. С. 42-48.
6. Тищенко О.Л., Параніна А.П. Міський туризм як ефективний інструмент розвитку туристичного потенціалу України. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 421 с. С. 80-81.